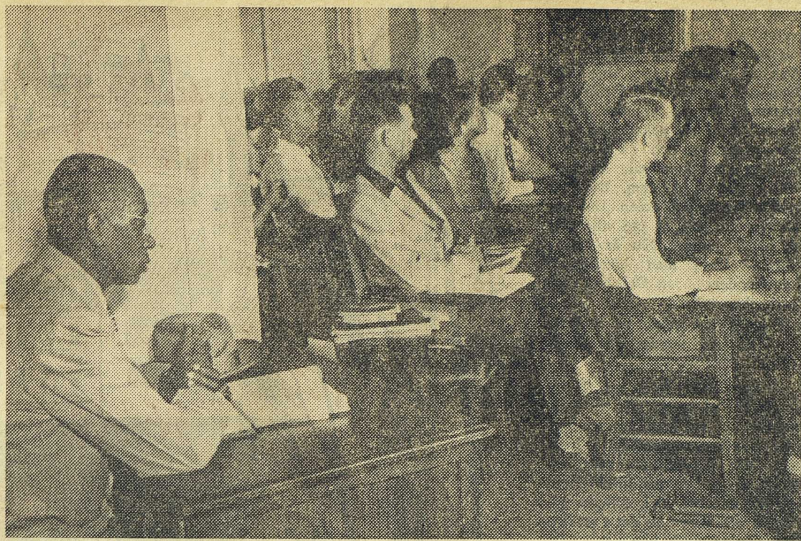


8/5

Rasbarriären bryts i USA

FÖR SJU ÅR SEDAN, då vi passerade gränsen till Södern — närmare bestämt Texas — hängdes ett förhänge upp i restaurangerna: på den ena, rymligare sidan serverades endast vita, på den andra sidan endast svarta. Då vi nu reser till Södern, från Washington över Virginia till Syd-Carolina, är förhänget borta; det är förbjudet att sätta upp något förhänge, att skilja mellan raserna i mellanstatlig trafik. Ännu för tre år sedan, då jag efter ett besök vid Howarduniversitetet (negeruniversitetet) i Washington föreslog ett par av mina svarta kolleger att äta lunch ute i staden svarade de med ett ironiskt och bittert leende: Det finns inget ställe där vi kan äta tillsammans. Nu är alla offentliga lokaler i huvudstaden skyldiga att ta emot gäster oberoende av "ras eller färg", och detta förbud efterlevs; att bryta mot det kostar några hundra dollar och kan kosta en månads fängelse.

Detta är ett par lätt observerade exempel på det ofantliga framsteg som under de senaste åren gjorts i förhållandet mellan raserna i USA. Vad som skett under detta år är likvärdigt endast ett fullföljande av vad som redan förut skett. År 1947 betonade man den stora förbättring som ägt rum under och efter kriget; den grundliga Myrdalska utredningen, som kom 1943, sades redan vid denna tid i mycket vara föräldrad. Nu, för en vecka sedan, förklarar en medarbetare i denna utredning för mig att de förändringar som ägt rum mellan 1943 och 1955 under utredningsarbetet syntes honom möjliga att uppnå först efter omkring



För sju år sedan: Oklahomas statsuniversitet har genom beslut av högsta domstolen tvingats ge den 54-årige negern G. W. McLaurin tillträde till undervisningen — men han har placerats i en avbalkning, skild från de vita studenterna.



För första gången i Södern sitter en negerelev i samma klassrum som vita skolbarn (Fort Myer, Virginia, hösten 1954).

30 år, kanske 1975. Så snabb har utvecklingen varit. Här skall jag blott med några ord stanna vid vad den inneburet. All segregation, allt särhållande i mellanstatlig samfärdsel har undanröjts; så snart en järnväg eller en busslinje berör flera stater måste vita och svarta behandlas utan diskriminering. Detsamma gäller hela militärväsendet, där integrationen systematiskt genomförts efter 1951; 4.000 av arméns 114.000 officerare är negrer. Ett växande antal stater och städer har antagit effektiva bestämmelser mot särskiljande och privilegiering; till och med inom privata företag måste man anställa personer utan hänsyn till ras och färg. En neger som söker plats i ett bolag men blir förbigången, som besöker en restaurang, men blir avvisad eller dåligt upppassad, som hänvisas till särskild plats på en bio eller i en teater, kan enligt dessa bestämmelser få rättelse ge-

och en rad organisationer — främst NAACP, föreningen för förbättrande av de färgades ställning — står redo att hjälpa honom. En och en halv miljon negrer röstade i sydstaterna 1952 mot kanske något hundratusental före kriget; begränsningarna av rösträtten har borttagits eller av domstolarna utdömts som författningsvidriga. Lynchningar har inte förekommit under de senaste åren — mot hundratals varje år för fyrtio eller femtio år sedan. De stora arbetarorganisationerna (AFL och CIO) verkar för att anslutna fackförbund skall ta in negrer på samma villkor som vita och har i stort sett lyckats. Negrer med kvalificerad utbildning och anställning har blivit allt flera. Och sist, men viktigast: inom den högre undervisningen och, enligt 1954 års utslag av högsta domstolen — ett av de tre eller fyra "stora" utslagen i Amerikas historia — även i de lägre skolorna skall segregation

av raserna inte längre få förekomma. Negrerna har i relativt högre grad än de vita fått sin levnadsstandard höjd; på en neger med 5.000 dollar om året 1939 kom 1951 720.

Det är ett märkligt förhållande att denna utveckling skett samtidigt som en rad reaktionära tendenser och rörelser fått ökat inflytande i USA. McCarthyismen, för att använda det sammanfattande namnet på vad som här åsyftas, har inte varit inriktad på stillastående eller återgång i rasfrågan. Tvärtom, de organisationer som på andra områden framstår som extremt "konservativa" — t. ex. den största av dem alla, veteranföreningen American Legion — är i rasfrågan ständigt angelägna att framhäva sitt frisinne och sin jämlikhetskänsla.

Varpå beror förbättringen? Jag nämner hastigt några, ofta starkt sammanhängande, huvudsaker. De goda tiderna, som gjort det lätt för negrer att få arbete och minskat de vitas avund för negrer med bra arbete och hyggliga inkomster. Utflyttningen av negrer till norr, som minskat spänningen i söder och inte i motsvarande grad kunnat försvaga den tradi-

*Från utslaget
de blåa*

tionella toleransen i Norden; omkring sex av USA:s 15 miljoner negrer bor nu utanför den gamla Södern, slaveriets Söder. Kriget, som påskyndat likställighetens seger både inom det egentliga försvaret och inom rustningsindustrin. Negerrösterna i norr, ett viktigt inslag i den koalitionen av demokrater som styrde 1933—1953, och numera också negerrösterna i söder; redan framträder en tendens till tävlan om negerrösterna mellan republikaner och demokrater och inom de båda partierna, särskilt det demokratiska. Insatser av ärliga och aktiva politiska ledare, såsom Franklin Roosevelt och Truman och andra mindre kända demokrater och republikaner. En växande känsla för att USA, såsom demokratiernas ledare och skyddsmakt, inte får alltför mycket kränka de ideal som det förkunnar för

Fördomarnas försvagande genom forskning och upplysning: att tro att negrer är mindre begåvade än vita eller är aggressiva sexualatleter eller luktar illa har småningom blivit ett tecken på obildning.

Med det sagda vill jag inte antyda att allt är bra, att rasbarriären brutits. Långt därifrån. I hela USA är, i skiftande omfattning och i skiftande former, en social diskriminering påtaglig. Endast inom begränsade grupper, särskilt intellektuella och vissa kategorier av arbetare, umgås vita och svarta som jämställda, naturligt, utan överlägsenhet, underlägsenhet och generad välvilja eller generade försök att inte låtsas om skillnaden. Det talas ännu, trots domstolsförbud att genom kontrakt reservera vissa områden för vita, om de vitas stadsdelar och om "nigger-

town". Genomsnittligt har negrer en lägre utbildning, lägre inkomster, lägre tjänster än de vita. Gifttermål mellan raserna är ytterligt sällsynta och socialt komprometterande för den vita parten. Vid de högre undervisningsanstalterna är negrerna proportionsvis få; även då de av gammalt sägs vara välkomna blir vid privata högskolor stundom endast ett fåtal insläppta.

Detta om USA i dess helhet. I Södern — låt oss i detta sammanhang säga en tredjedel av staterna med bortåt en fjärdedel av folkmängden — är klyftan vida djupare. Ofta legal segregation så

gott som överallt: skolor, inomstatlig trafik, biografier, badplatser, kyrkogårdar. På många håll legala eller genom påtryckningar effektuerade begränsningar i de politiska rättigheterna. Förbud mot sexuella förbindelser, absolut tabu i fråga om umgänge. Här florerar ännu inom de stora obildade och efterblivna folkgrupper som är de mest hårdnackade försvararna av "det vita väldet" (white supremacy) fördomar och överlägsenhetskänsla, ofta — såsom i förhållandet mellan godsägare och torpare och andra liknande situationer — blandade med och en smula förgyllda av nedlåtande vän-

lighet och förståelse för "dem som vet sin plats".

Vad jag här sagt är avsett blott att ge en introduktion, en föreställning om det allmänna läget. I två följande artiklar skall jag gå in på det märkligaste som skett under senare tid, ja, kanske sedan slaveriets upphävande: domstolsbesluten om att segregation inom undervisningen inte får äga rum. Denna väldiga reform har redan till stor del genomförts vid colleges och universitet; den står på dagordningen i fråga om skolorna. Här står vi inför ett av samtidens stora problem.

HERBERT TINGSTEN